

Sapņiem ir jākrāj

Šis ir viens no desmit stāstiem grāmatā “**Nauda un citas Cīruļu ģimenes lietas**”, ko Swedbank savā 200. dzimšanas dienā dāvina ģimenēm visā Latvijā.

Aizraujošie stāsti par bērnu attiecībām ar naudu un tiem pievienotie padomi būs labs palīgs vecākiem un sākumskolas skolotājiem sarunās ar bērniem, lai jau no mazotnes veidotu izpratni par šo būtisko dzīves jomu.

► **Uzzini vairāk <https://blog.swedbank.lv/>**

Teksts: **Reinis Jansons, Evija Kropa, Simons Urbons**

Ilustrācijas **Lina Ribinske**

Tulkojums **Elīna Jaunalksne**, Baltic Media

Kā daudzas Cīruļu ģimenes brīvdienas, arī šīs sākas diezgan parasti. Tētis Kārlis jau no agra rīta grozās virtuvē, gatavojot tradicionālo omleti, kas garšo visai ģimenei. Savukārt mamma Maija atpūšas pēc rīta treniņa mājās. Gustavs mammai pa kājām stumda divus traktoros – to viņa atvilktnē ir gandrīz divi desmiti. Ja jautātu, ko viņš gribētu saņemt dāvanā, visi ģimenes locekļi vienbalsīgi atbildētu – jaunu traktoru. Kā daudzus četrgadniekus, arī viņu šobrīd ir pārņēmusi traktoristu mānija. Tikai Kate nekur nav manāma. Kamēr neviens neredz, viņai šobrīd vairāk par visu patīk pielaikot mammas drēbes un augstpapēžu kurpes.

Suņuks Eiro, kas dzīvnieku patversmē pavadīto laiku jau sen aizmirsis, guļ pie loga. Viņš ķer saules starus un ar vienu ausi klausās skaņās, ko atskaņo radio. Divas patīkami čalojošas raidījumu vadītājas runā par mērķiem, laimi un sapņiem. Un viena pēkšņi pajautā:

– Mīļie klausītāji, vai jums ir sapņi?

Šķiet, jautājumu sadzird visi mājinieki. Pat Eiro saausās – viņš, šķiet, sāk sapņot par lielu, sulīgu cepeti. Kamēr suņa sapņi virmo gaisā, no skapja izraušas saposusies Kate.

– Man ir jautājums: mammu, tēti, brāli, – kāds ir jūsu lielākais sapnis pasaulē?

Tētis sāk grozīt galvu, tāpat arī Gustavs – viņš vienmēr atkārto tēta kustības. Vienīgi mamma saka uzreiz, it kā atbildi būtu jau iepriekš sagatavojusi:

– Gribētu, lai man būtu papildu laiks, kuru veltīt vēl vienām studijām. Bet vispār esmu dzirdējusi, ka, ja ir sapnis, to vajag vizualizēt – uzzīmēt uz lapas un nolikt redzamā vietā – tad tas piepildīsies daudz ātrāk.

Maija vēl nav pabeigusi teikumu, kad Kate jau stāv blakus ar baltām papīra lapām un zīmuļiem.

– Uzzīmēsim savus sapņus!

Brīvdiena, neplānoti iegrozījies citādi, nu ir kļuvusi daudz krāsaināka nekā parasti. Pēc krietnas stundas visi jau ir beiguši zīmēt savus sapņus. Ko uzzīmējis Gustavs, visdrīzāk, jau esat uzminējuši – jā, tas ir traktors, pie kura stūres, plati smaidīdams, sēž zīmējuma autors. Kā jau minējusi, mamma uzzīmē sevi, rokās cieši turot diplomu, kas vēl smaržo pēc tintes. Viņai aiz muguras slejas Latvijas Universitātes ēka. Katei zīmēt ir grūti, jo viņas galvā mudž daudz sapņu – no sava apģērbu veikala līdz spējai lidot vai būt labajai fejai. Ar mammas palīdzību viņa izvēlas vienu sapni – tas arī būs viņas nākotnes mērķis. Uz lapas parādās Katei ļoti līdzīga meitene ar magoņsārtām lūpām, kura stāv pie majestātiska, mazliet greiza Eifeļa torņa Parīzē. Viņa tur mammas roku, mamma ieķērusies tēta rokā, bet tētis cenšas noturēt brāli, kurš mēģina kaut kur aizskriet. Tēta zīmējums atklāj, ka viņš grib lauku mājas pie ūdenstilpes – zīmējumā redzama veca mājiņa, šūpoles, dīķis, makšķere un pa pļavu skrienoši bērni. Pēc mirkļa lapas ceļo uz galda vidu, bet sapulces organizatore stingrā balsī paziņo:

– Tagad katru dienu jāskatās, ko uzzīmēji, un jāgaida, kad sapnis piepildīsies.

– Ar skatīšanos un gaidīšanu nepietiks, – izlabo mamma. – Katram jāizdomā, ko un kā darīsim, lai sapņus piepildītu. Dzirdēju, ka, pierakstot pie sapņa datumu, kad ceri uz tā piepildīšanos, sapnis kļūst par mērķi, un to piepildīt kļūst daudz vieglāk.

– Izdomāju! – iesaucas tētis. – Jau prātoju, ka varētu nopelnīt papildus, atkal vadot apmācības internetā. Un apsolos šo naudu ielikt krājkasē. Pēc pieciem gadiem vasarā visi dosimies uz Cīruļu lauku mājām.

Maiju sajūsmina vīra apņēmība.

– Zini, tavs sapnis ir brīnišķīgs, tāpēc arī es labprāt krājkasē ielikšu vienu otru eiro Cīruļu lauku mājām.

Kate pastāsta, ka plāno tīrīt logus, vest pastaigās kaimiņu suņukus un nodot tukšo taru, – tas palīdzēs ātri sakrāt sapņu ceļojumam. Viņa jau iztēlojas, kā būs ģērbusies lidojot un kādas lietas noteikti neaizmirsīs ielikt koferī. Mazais Gustavs iekrekšķas, lai visu sapņotāju uzmanību pievērstu sev – rokās viņš tur krājkasē sakrātos 7 eiro un 31 centu.

– Es strādāšu par traktoristu un nopelnīšu miljonu. Šo sakrāto atdodu jums, lai jūs visi aizlidotu tur, kur gribat.

Visi sāk smieties. Smejas arī Gustavs. Mamma satver viņu apskāvienā un bučodama saka:

– Tu mums esi īsts eņģelītis. Paldies, ka tāds esi!

Mājās valda tāds noskaņojums, it kā sapņi jau būtu piepildījušies. Vēlāk visi jau atgriezušies pie ierastajām brīvdienu nodarbēm: Gustavs, iedomājies, ka pļauj neaptveramus labības laukus, ar traktoru braukā pa paklāju, mamma klāj brokastu galdu tēta nedaudz padzisušajai omletei, ap kuru izsalcis grozās arī Eiro, bet Kate steidz mazgāt logus, lai nopelnītu pirmo algu, kas vēlāk pārtaps sapņu ceļojumā.

Nākamās dienas rīts izvēršas citādi. Pavērusi acis, Maija pie gultas ierauga krūzi savas mīļākās baltās tējas ar nedaudz ingvera un citrona. Lai arī viņai ļoti negribas kāpt ārā no gultas, mieru nedod stiprs troksnis vannasistabā. Turot krūzi, viņa paver vannasistabas durvis un pārsteigumā iepleš acis: Kārlis loka izžuvušās drēbes, Gustavs liek pa pāriem vienādās zeķes, bet Kate šķiro pēc krāsām netīro veļu.

– Mēs izlēmām, ka, sākot ar šo brīdi, darīsim vairāk visa kā, lai tev pietiktu laika sava sapņa piepildīšanai, – smaidot teic Kārlis.

Visi piekrītoši pamāj, arī Eiro, kožot Gustava zeķēs, ierejas. Maija pasmaida, un viņai acīs parādās laimes asaras.

– Tagad zināšu, ka sapņi patiešām piepildās. Paldies jums par to!

Nosakiet krāšanas mērķus

Konkrēts krāšanas mērķis un laiks, kad mērķis tiks sasniegts, dod būtisku motivāciju krāt. Ne velti visa Cīruļu ģimene zīmēja savus sapņus. Lai palīdzētu bērniem efektīvāk tiekties uz mērķi, aiciniet viņus uzzīmēt savu sapni, uz kuru tiecoties viņi krās naudu. Lai palīdzētu mazajam entuziastam nenovirzīties no mērķa un apjaust, ka krāšanas periods nav bezgalīgs, izveidojiet īpašo krāšanas kalendāru, kurā bērns var sekot līdzi gan mērķa izpildei, gan līdz tam atlikušajam laikam. Kalendārs kalpos arī kā lielisks vizuāls piemērs gan pašam naudas krāšanas procesam, gan tam, kā naudas apjoms mainās konkrētā laika periodā. Swedbank Finanšu institūts: atklājiet bērniem uzkrājumu veidošanas priekšrocības un rādiet piemēru.

Palīdziet bērniem sekot līdzi izdevumiem

Jūsu bērns ir izdomājis, ka naudu no krājikas, kas paredzēta sapnim, iztērēs iekārotajai rotaļlietai „šeit un tagad”? Neaizliedziet, taču palīdziet saprast, ka, pārtraucot ilgtermiņa krāšanu, viņš attālina savu sapni. Esiet līdzās ar gudru padomu, taču ļaujiet arī bērnam rīkoties pašam. Pieļautās kļūdas nekritizējiet, bet gan kopīgi pārrunājiet un ar gūtajām atziņām turpiniet virzību uz sapņa sasniegšanu.

Rādiet piemēru

Kārlis ne velti apsoltījās uzņemties papildu darbu un papildus krāt savam sapnim – tieši no pieaugušo piemēra mūsu mazie iemācās visvairāk. Uzkrājumu veidošanas tradīcijas ģimenē labi noder bērnu finanšu prasmju attīstībai. Ja vecāki paši nevedo uzkrājumus, visticamāk, krietni grūtāk būs radīt šādu interesi arī bērnos. Bērnos atspoguļojas gan mūsu labās, gan sliktās īpašības, apzinātā un neapzinātā uzvedība. Tas nozīmē, ka saviem bērniem jūs varēsiet iemācīt tikai to, ko darīsiet arī paši. Izstāstiet bērniem par saviem vai ģimenes kopīgiem mērķiem, kam veidojat uzkrājumus, tādējādi demonstrējot vēlamo rīcību un radot sajūtu par ieguvumiem. Iedrošiniet arī bērnus izklāstīt savas vēlmes un kopīgi vienoties par rīcības plānu to sasniegšanai.

Stāsta un grāmatas autori

Simons Urbons

Iepazīstieties ar Simonu. Viņš ir komunikācijas speciālists, dzejnieks un „Swedbank” Finanšu laboratorijas izglītības partneris Lietuvā. Kopā ar Cīruļiem viņš izdzīvoja visus viņu ģimenes stāstus. Rakstīdams rotaļīgus un pamācošus stāstus, talkā viņš ņēma ne tikai savu fantāziju, bet arī pieredzi, kas gūta, apmācot bērnus finanšu jautājumos. Simons ir

brīnišķīgs trīs bērnu tētis, kurš mājās var smelties visradošākos finanšu jautājumus un ieskatus. Tā nu viņš kopā ar atvasēm meklē atbildes un vēlas palīdzēt tās atrast arī citiem vecākiem.

Swedbank Finanšu institūts – Reinis Jansons un Evija Kropa

Nauda ir svarīga ikvienam cilvēkam, ar to jārikojas katru dienu, tāpēc ir svarīgi prast ar to apieties gudri un pārdomāti. Daudzi domā, ka naudu tērēt ir viegli, pelnīt – grūti, bet plānot – sarežģīti. Swedbank Finanšu institūts zina, kā naudu plānot aizraujoši, un piedāvā apmeklēt Swedbank Finanšu laboratoriju, izspēlējot Mazā Finansista spēli vai noskatoties TV šovu „Naudas pavēlnieks”. Tas ir tikai neliels ieskats Swedbank Finanšu institūta darba ikdienā, bet ļoti laba iespēja uz naudas lietām paraudzīties no cita skatpunkta.

Iespējas, kur vēl varat smelties ieteikumus un zināšanas par ģimenes naudas lietām

Spēle „Mazais finansists”

„Mazais Finansists” ir izglītojoša Swedbank finanšu prātības spēle 1.–3. klašu skolēniem. Tās gaitā skolēni iejūtas pieaugušo lomā un pieņem lēmumus, kas saistīti ar ģimenes budžeta plānošanu un vajadzību apmierināšanu. Tiek izspēlēts trīs mēnešu cikls, kura laikā jāiegādājas pārtikas preces, jāmaksā par mājokli, kā arī jāsaskaras ar dažādiem neparedzētiem izdevumiem, mudinot skolēnus domāt par to, kā veidojas ģimenes budžets un cik liela nozīme ir tā plānošanai.

www.dziveigatavs.lv

„Swedbank” Finanšu laboratorija

Laboratorijas apmeklējums ir interaktīva ārpusskolas finanšu izglītības aktivitāte, kas papildina mācību procesu un sniedz iespēju gan iegūt jaunas zināšanas, gan praktiski nostiprināt jau esošās. Finanšu laboratorijas pamatā ir spēle ar izlaušanās istabas (escape room) elementiem, kurā skolēniem jāatbild uz dažādiem ar finanšu prātību saistītiem jautājumiem, lai atklātu kodu, kas atslēdz seifu. Atminamā koda daļas apslēptas piecās tematiskās bāzes stacijās.

www.dziveigatavs.lv

Facebook grupa „Tērējam gudri”

Tā ir draudzīga un sabiedrībai atvērta grupa, kas apvieno cilvēku kopienu, kurai rūp finanšu pārvaldības tēma un kura tiecas uz stabilu personīgo finansiālo labklājību. Šeit varat uzdot visus interesējošos jautājumus, dalīties padomos un aktīvi diskutēt.

<https://www.facebook.com/groups/terejamgudri/>